

* احساس کودکانه

تعلیم و تربیت یک مسأله روابط انسانی است و روابط انسانی نمی‌تواند در قالب قوانین و مقررات خشک محدود شود. بنابراین والدین و مربیان با تسلط به علم روان‌شناسی کودک، باید به احساس کودکانه، که حساً در وجود خود دارند نیز تکیه کنند. یاد می‌آید در یکی از کودکان کشورهای کشور، روزی از تمام والدین خواسته که، بنامند و در نامه‌های فعالتهای کودکان خود حتی بازیهای آنان عن یک کودک شرکت کنند. همین کار را نسبت به والدین سال اول دبیرستان نیز انجام دادیم. که در نتیجه آن والدین نه فقط حداقل اندکی به دوره کودکی و نوجوانی خود برگشتند بلکه مشکلات مربیان و معلمان مدرسه را نیز از نزدیک لمس کردند و همکاری صمیمانه آنان با کودکان و دبیرستان به مراتب بیشتر شد.

* اشتباه گفتاری کودکان

همه ما وقتی که، کار جدیدی را انجام می‌دهیم، مرتکب

* اگر به دختر و پسر کرامت نفس دادیم و گفتیم تو فرد با کرامتی هستی تو با ارزشی و به اصطلاح عامیانه با شخصیت هستی، امیال نفسانی برایش پست و بی ارزش می‌شوند.

در این مواقع بهتر است معلم جلو برود و خیلی آرام به خودش بگوید و از دور داد نزند. معلم توجه ندارد که فقط به او تذکر نمی‌دهد بلکه شخصیت او را پیش همه دانش‌آموزان خورد می‌کند. اصلاً فکر نمی‌کند این چوب نیست که بر سرش داد می‌زنم. این یک آدم است با تمام دنیایی که او را احاطه کرده است.

باز معلمی تعریف می‌کرد سرگرم تدریس بودم ناظم مدرسه بدون این که در بزند و اجازه بگیرد در را باز کرد و داخل کلاس شد. گفت: حسنی و حسینی و تقوی و نقوی بیایند دفتر. من هاج و واج ماندم و با خود گفتم مثل این که ما اینجا میز و صندلی هستیم که از ما اجازه‌ای هم نگیرند. همین ناظم باید در بزند و اجازه بگیرد و از معلم و دانش‌آموزان عذرخواهی بکند و بگوید ببخشید مزاحم درستان شدم و برای اینها کرامتی قائل شود. این چه اشکالی دارد؟ چه خرجی دارد؟ همه اینها برای دانش‌آموزان احساس شخصیت و ارزش ایجاد می‌کند.

دیگر در مورد هویت جنسی باید به پسر بگوئیم که یک مرد، آدم با غیرتی است. حافظ ناموس دیگران است نه خائن به ناموس دیگران. شما این نکته را از دوره دبستان به او بگوئید اگر درباره مرد بودن و مردانگی شعارهایی به در و دیوار بزنید و پیوسته این هویت مردانه در گوش آنها زنگ بزند. دیگر برای دختران ایجاد مزاحمت نمی‌کند. چون یاد گرفته باید حافظ او باشد و با دید خواهر خودش به او نگاه کند. دختر نیز باید بداند جامعه برایش ارزش و احترام قائل است به طوری که وقتی می‌خواهد مادر شود و شوهر کند، همه برایش جشن می‌گیرند، تبریک می‌گویند و هدیه می‌دهند. باید این ارزشها را از دوران ابتدایی به دختر و پسر آموزش داد.

■ از جناب عالی به خاطر شرکت در این گفتگو سپاسگزاریم.

نکته‌های تربیتی - روانی

- شکست یا موفقیت برادران یا خواهران کودک نیز ممکن است سبب ظهور واکنش بی تفاوتی یا لاقیدی تحصیلی گردد.
- درجه فرهنگی والدین و استعداد آنها در پرداختن به فعالیتهای تحصیلی نیز مسلماً نقشی در ظهور علاقه و میل به یادگیری کودک ایفا می کنند؛ و به این ترتیب از نوعی عدم هماهنگی بین محیط تحصیلی جلوگیری می شود.^۱

* تربیت بر مبنای فضیلت‌های انسان

با توجه به اینکه انسان موجودی برگزیده و دارای کرامتها و فضیلت‌های وجودی است، نظام آموزش و پرورش باید:
اولاً: متوجه شناخت کرامتها و فضیلت‌های وجودی او و استعداد‌های به ودیعه نهاده شده در وجود او باشد.
ثانیاً: فضای تعلیم و تربیت و روش‌های آموزش و پرورش بر تکریم شخصیت متعلمان استوار باشد.
ثالثاً: او را در جهت هدف‌های ویژه‌ای که بدان خاطر برگزیده شده است، تربیت و هدایت نمایند.^۲

* مشاور شایسته

مشاور شایسته و مؤثر کسی است که درک عمیقی از رفتار انسانی داشته باشد و از مهارت‌های لازم جهت کمک به افراد در شناخت و توجه معنی و مفهوم رفتارشان برخوردار باشد. مشاور باید کوشش کند تا کلیه اعضای گروه را در جریان مشاوره گروهی هر چه بیشتر درگیر سازد.^۳

پی نوشتها:

- ۱ - بالابان، مسروب. «روانشناسی کودک به زبان ساده»، مؤسسه انتشاراتی مشن، چاپ اول ۱۳۷۰، ص ۴۹
- ۲ - دهقان هشتجین، باور. «اختلال در زبان و گفتار»، انتشارات راد، چاپ اول ۱۳۷۰، ص ۷۴-۷۵
- ۳ - رونامه سلام، سه شنبه ۱۰ آذر ۱۳۷۱، شماره ۴۴۴، ص ۵
- ۴ - لافون، روبرت «آنچه باید دربارهٔ ریشه‌های روانی رفتار کودکان خود بدانید»، رحمة دکر محمد حسن سروری، چاپ پنجم ۱۳۷۰، ص ۱۶۴
- ۵ - فصلنامه تعلیم و تربیت، سال دوم، شماره ۱، بهار ۱۳۶۵، ص ۲۴
- ۶ - بوابی بزاد، شکوه. «راهنمایی و مشاوره گروهی»، انتشارات جهاد دانشگاهی تربت معله، چاپ اول ۱۳۷۰، ص ۱۶۹

اشتباه می شویم. هیچ کس نمی تواند به آسانی وبدون اشتباه ماشین نویسی یا به مهارت رانندگی کند. مهارت یافتن در هر کار و برهیز از اشتباه نیاز به گذراندن دوره‌ای یادگیری همراه با آزمایش و خطا و صرف وقت دارد.

پس باید از اشتباه‌های گفتاری کودکان به طور کامل چشم پوشی کرد. گفتار او اشتباه نیست، بلکه طبیعی است. مادر و پدر و نزدیکان نباید او را الکن نامند. نباید او را با کودکان دیگر مقایسه کنند، چون کودکان با الگوها و سرعت‌های گوناگون رشد می کنند. باید به کودک اجازه داد که فقط با خودش رقابت کند. پیشرفت او نه تنها در گفتار، بلکه در کل زندگی باید همیشه با خودش مقایسه شود.^۲

* نقش پذیری جوان

جوان خواستار اهمیت قائل شدن به استعدادها و توانائیهای خویش است. گاه مشاهده می شود برای اینکه نشان دهد می تواند از پس کارهای خارق العاده برآید دست به اعمال خلاف می زند. وارد شدن در گروه‌های مجرمین نیز از همین حس درونی نشأت می گیرد. زیرا با این کار احساس می کند، حداقل کسی یا گروهی برای او نقش قائل شده و استعداد او را در سرانجام رساندن امور درک کرده است. ابراهام مازلو این مرحله یعنی «منزلت» را از مراحل شکل گیری صحیح شخصیت یک انسان در اجتماع ذکر می کند.^۳

* علل شکست تحصیلی

شایع ترین و معمول ترین علل شکست تحصیلی و مشکلات سازش با محیط به شرح زیر است:
- انتظارات آشکار و پنهان که سبب ایجاد موقعیتهای اضطراب آمیز می شوند و در نتیجه کودک به خوبی با محیط جدیدی سازش نمی کند.
- رفتار هریک از والدین، یا هر دو با هم، در برابر مدرسه اگر رفتار والدین طاقت فرسا، اضطراب آمیز یا برانگیزاننده باشد ممکن است سبب ظهور واکنش های تبلی، لاقیدی یا بی تفاوتی در کودک شوند.